

академії внутрішніх справ. 2015. № 1. С. 208–219. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknvns_2015_1_25.

8. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.

Політова Анна Сергіївна,

кандидат юридичних наук, доцент

КОРУПЦІЙНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНЕ З КОРУПЦІЄЮ: ПИТАННЯ НЕВРЕГУЛЬОВАНОСТІ

Протидії корупції є однією із найголовніших не тільки в Україні, а й для багатьох країн світі. Як свідчать дані Міжнародної неурядової організації з боротьби з корупцією Transparency International лише протягом останніх років наша держава в міжнародному рейтингу посідала у 2018 році 120 місце із 180 держав, 2017 – 130 місце із 180, 2016 – 130 місце із 168, 2015 – 130 місце із 168, 2014 – 142 місце із 175. Що ж стосується 2019 року, то Україна отримала 30 балів зі 100 і посіла 126 місце зі 180 країн [1] (Див. більш детальна інформація на Малюнку)

Малюнок. Індекс сприйняття корупції¹

¹ «Індекс сприйняття корупції»: Хто піднявся у рейтингу, а хто впав? – інфографіка. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/social-graphic-corruption-index-2019-ukraine/30395474.html>.

1 липня 2020 року набув чинності Закон України від 22 листопада 2018 року № 2617-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень», яким зокрема внесені зміни в Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кримінальний Кодекс України та Кримінальний процесуальний кодекс України [2], відповідно до якого у КК України запроваджено поняття «кримінальне правопорушення», яке поділяється на кримінальні проступки та злочини. Відповідно до примітки до ст. 45 КК України, корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368, 368-3-369, 369-2, 369-3 цього Кодексу. Виходячи із цього визначення, можна констатувати, що перелік кримінальних правопорушень, які є корупційними, чітко визначено [3].

У своїх наукових публікаціях нами вже неодноразово вказувалося, що не дивлячись на визначення переліку корупційних кримінальних правопорушень, статистичні дані МВС України відносять до цього переліку й інші склади кримінальних правопорушень, вважаючи їх корупційними.

У Законі України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII «Про запобігання корупції» у ст. 1 Визначення термінів, зазначено, що корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність [4]. Також у цьому Законі вказано і на правопорушення, пов'язане з корупцією, під яким слід розуміти діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність [4].

Отже, виходячи із положень Закону України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII «Про запобігання корупції» можна зробити висновок, що у КК України є корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією. Тоді виникає питання: які склади кримінальних правопорушень будуть вважатися правопорушеннями, пов'язаними з корупцією? Відповідь на це питання, на нашу думку, потребує законодавчого врегулювання, адже це сприятиме встановленню чіткого переліку корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Спроби щодо визначення переліку кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією було зроблено А. Боровиком. На погляд вченого, кримінальними правопорушеннями, пов'язаними з

корупцією, відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 149, 157, 158, 158-2, 159, 169, 171, 176, 177, 189, 201, 205-1, 206, 206-2, 229, 248, 258-1, 258-4, 298, 298-1, 303, 332, 332-1, 343, 344, 376, 397, 447, у випадку їх вчинення шляхом використання службовою особою свого становища (влади), будь-які інші кримінальні правопорушення, передбачені цим Кодексом, суб'єктом вчинення яких може виступати службова особа, а також кримінальні правопорушення, передбачені статтями 384, 385, 386, 387, 388, 396, 159-1, 160, якщо яке-небудь з цих кримінальних правопорушень порушує встановлені Законом України «Про запобігання корупції» вимоги, заборони та/або обмеження [4, с. 65].

Ми погоджуємося з А. Савченко, який вказує, що авторові слід було б звернути увагу на послідовність згадування окремих статей КК України в його визначенні та обґрунтування змісту норм третього блоку (з 384 по 160) [5, с. 139].

Досліджуючи питання щодо визначення корупційного кримінального правопорушення необхідно торкнутися і питання щодо запровадження терміну «корупційний злочин» у Проекті Кримінального кодексу, який розробляється робочою групою з питань розвитку кримінального права, створену відповідно до Указу Президента України від 07.08.2019 № 584/2019 «Питання Комісії з питань правової реформи». Так, зокрема, у п. 18 ст. 1.3.1. Значення основних термінів Кримінального кодексу України Розділу 1.3. Роз'яснення термінів Кримінального кодексу України цього Проекту зазначено, що корупційний злочин – злочин, який характеризується двома обов'язковими ознаками: а) неправомірною вигодою як метою, предметом або засобом вчинення злочину і б) способом вчинення злочину, що полягає у незаконному використанні влади, службового становища чи певних повноважень або впливі на прийняття рішення особою, наділеною владою, службовим становищем чи певними повноваженнями [6].

Можна констатувати, що запровадження у такій редакції поняття «корупційного злочину» з одного боку дозволить більш точно визначити корупційні діяння за КК України, а з іншого, залишить невизначеним перелік кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Отже, підводячи підсумок нашого невеликого дослідження, вважаємо, що виникла суттєва необхідність розробки нормативно-правового акту, який би врегулював питання переліку кримінальних правопорушень віднесених до корупційних та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією. Також виникає необхідність переглянути поняття корупційного правопорушення, закріпленого у примітці до ст. 45 КК України, з урахуванням віднесення деяких із перелічених у чинній редакції правопорушень до категорії кримінальних проступків.

Список використаних джерел

1. Індекс сприйняття корупції-2019. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattyu-koruptsiyi-2019>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22.11.2018 р. № 2617-VIII (у редакції від 03.12.2019): URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text>.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III (у редакції від 27.10.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII (у редакції від 17.09.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
5. Боровик А. В. Кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією: проблемні питання поняття та класифікації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Серія Право. Вип. 56. Т. 2. С. 60–65.
6. Проект Кримінального кодексу України. Станом на 19.10.2020. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/10/21/kontrolnyj-proekt-kk-19-10-2020.pdf>.

Процюк Тетяна Богданівна,

завідувач Центру підвищення кваліфікації працівників державних органів та міжнародного співробітництва Академії фінансового моніторингу, кандидат економічних наук, доцент

ВІДМИВАННЯ КОШТІВ ЧЕРЕЗ ПОДАТКОВІ ЗЛОЧИНИ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Проведені дослідження міжурядових організацій показали, наскільки складними можуть бути схеми податкового шахрайства. Податковий злочин - це злочин, що призводить до значних обсягів незаконних доходів, і податкові шахраї розробляють дедалі складніші транснаціональні схеми, що дозволяють їм відмивати значні суми незаконних доходів. Серйозні податкові злочини мають суттєвий корозійний вплив на здатність урядів використовувати державні фінанси на благо суспільства. Вони ставлять під загрозу чесну економічну конкуренцію, довіру до державних установ та щороку позбавляють державні фінанси мільярдів. Податкові злочини також можуть бути пов'язані з іншими фінансовими злочинами, такими як корупція. Боротьба з податковими злочинами є першочерговим інтересом для суспільства в цілому та ключовим питанням не лише для фіскальних органів, а й для підрозділів фінансової розвідки країн (далі – ПФР), правоохоронних органів та судової системи загалом.